Lieta Nr.A420149416
SKA-1315/2016

S P R I E D U M S

Rīgā 2016.gada 5.decembrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese R.Vīduša
tiesnese J.Briede
tiesnese I.Skultāne

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Korejas Republikā reģistrētās sabiedrības „Hyundai Rotem Company" pieteikumu par Iepirkumu uzraudzības biroja 2015.gada 23.novembra lēmuma Nr.4?2.2/15?34 atcelšanu, sakarā ar sabiedrības „Hyundai Rotem Company" kasācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 27.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] AS „Pasažieru vilciens" apstiprināja sarunu procedūras kandidātu atlases nolikumu piepilsētas pasažieru elektrovilcienu un to uzturēšanā nepieciešamā aprīkojuma piegādei un personāla apmācības pakalpojumu iepirkumam. Korejas Republikā reģistrētā sabiedrība „Hyundai Rotem Company" iesniedza Iepirkumu uzraudzības birojā sūdzību par nolikuma prasībām, taču birojs ar 2015.gada 23.novembra lēmumu Nr.4-2.2/15-34 atļāva pasūtītājai turpināt iepirkuma procedūru.

[2] Administratīvā rajona tiesa ar 2016.gada 27.maija spriedumu noraidīja pieteicējas pieteikumu par biroja lēmuma atcelšanu. Spriedumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[2.1] Nolikuma 12.2.1.apakšpunkts paredz šādas kvalifikācijas prasības: kandidāts pēdējo piecu gadu laikā līdz pieteikuma iesniegšanas brīdim ir izgatavojis, sertificējis, piegādājis ekspluatācijā vismaz desmit piepilsētas pasažieru elektrovilcienus, kas atbilst šādam prasību kopumam:

12.2.1. piepilsētas pasažieru elektrovilcieni uz pieteikuma iesniegšanas brīdi tiek izmantoti pasažieru pārvadāšanai:

12.2.1.1. Eiropas Savienības vai Eiropas Brīvās Tirdzniecības Asociācijas dalībvalsts

dzelzceļa tīklā vai

12.2.1.2. 1520 milimetru sliežu ceļa platuma dzelzceļa tīklā un atbilst T gabarītam, kas

noteikts standartā LVS 282:2013 (vai ekvivalents).

[2.2] Ņemot vērā, ka saskaņā ar nolikumu piegādātājam 36 mēnešu laikā būs jāpiegādā 32 vilcieni un tiem pilnvērtīgi jādarbojas uz 1520 mm platiem sliežu ceļiem un jāatbilst T gabarītam, kas noteikts standartā LVS 282:2013 (vai ekvivalentā), nolikuma 12.2.1.2.apakšpunktā izvirzītā prasība ir samērīga un pamatota.

[2.3] Pamatota ir arī nolikuma 12.2.1.1.apakšpunkta prasība. Eiropas Savienības dzelzceļa transporta politikas mērķis ir izveidot vienotu dzelzceļa telpu, harmonizējot arī tehniskos un drošības standartus, turklāt dzelzceļa ritošās daļas sastāvam ir jāatbilst arī vienotām vides prasībām. Ir pamats uzskatīt, ka vides un drošības prasības vilcienu ritošajam sastāvam Eiropas Savienības un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstīs atšķiras no vides un drošības standartiem citās valstīs. Informācijas iegūšana par vides aizsardzības prasībām un to ievērošanu citās valstīs ir darbietilpīgs process.

[2.4] Nolikuma 12.2.2.1.apakšpunkts nepārkāpj Brīvās tirdzniecības nolīguma starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Korejas Republiku, no otras puses (*Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 2011.gada 3.augusts, Nr.120 (4518), turpmāk – Brīvās tirdzniecības nolīgums*) prasības. Iepirkumā var piedalīties arī pretendenti, kuru saražotie vilcieni netiek ekspluatēti Eiropas Savienībā vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstu dzelzceļa tīklā. Nolikums neierobežo pretendentu loku atkarībā no izcelsmes valsts.

[2.5] Nav pamata noteikt nekavējošu sprieduma izpildi saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 265.panta pirmo daļu.

[3] Pieteicēja par spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, norādot turpmāk minētos apsvērumus.

[3.1] Tā kā dzelzceļa satiksme 1520 mm platos dzelzceļa tīklos galvenokārt notiek valstīs, kas atrodas ārpus Eiropas Savienības vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas, iepirkumā var kvalificēties arī ar tādu pieredzi, kas nenodrošina tādu drošības, tehnisko un kvalitātes prasību izpildi, kas būtu līdzvērtīga tām, kas ir Eiropas Savienībā. Tātad nolikuma 12.2.1.1.apakšpunktā noteiktā prasība nesasniedz mērķi un nav objektīvi nepieciešama.

[3.2] Tiesas norāde, ka pieteicēja pēdējo desmit gadu laikā nav izgatavojusi vilcienu sastāvu, kur vagonu virsbūves korpuss ir no alumīnija, ir patvaļīga.

[3.3] Nolikuma 12.2.1. apakšpunkts neatbilst Brīvās tirdzniecības nolīguma 1.1.panta 2.punkta „d" apakšpunktam un 9.1.pantam. Prasības neatbilst arī Pasaules tirdzniecības organizācijas ietvaros noslēgtā Valsts iepirkuma nolīguma 8.panta 2.punktam; nav ņemts vērā arī nolīguma 8.panta 3.punkta „a" apakšpunkts. Nav ievērots šajos nolīgumos noteiktais diskriminācijas aizliegums un aizliegums izvirzīt ārvalstu piegādātājiem nelabvēlīgākus nosacījumus.

[4] Birojs paskaidrojumos kasācijas sūdzību neatzīst un norāda, ka pieteicēja nav izvirzījusi konkrētus pretargumentus tiesas vērtējumam par vides un drošības prasību atšķirībām Eiropas Savienībā un ārpus tās.

[5] Pasūtītāja paskaidrojumos kasācijas sūdzību neatzīst un norāda, ka iepirkumā pieteikušies pieci kandidāti, kuri ir pieredzējuši pasažieru elektrovilcienu ražotāji gan no Eiropas Savienības, gan no valstīm ārpus tās.

Motīvu daļa

[6] Pieteicēja norāda, ka iepirkumā nav ievērots Brīvās tirdzniecības nolīgums, kā arī Valsts iepirkuma nolīgums. Līdz ar to izvērtējama šo starptautisko līgumu piemērojamība konkrētajā lietā.

[7] Starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Korejas Republiku, no otras puses, ir noslēgts Brīvās tirdzniecības nolīgums. Nolīgums vērsts uz savstarpējās tirdzniecības iespēju paplašināšanu un paredz ievērot Valsts iepirkuma nolīgumu pārskatītā redakcijā.

Līgums ir parakstīts 2010.gada 6.oktobrī, taču tas stājās spēkā tikai 2015.gada 13.decembrī (*Ārlietu ministrijas informācija publicēta: Latvijas Vēstnesis, 2015.gada 17.novembris, Nr.226 (5544), OP numurs: 2015/226.17*), tas ir, jau pēc iepirkuma nolikuma apstiprināšanas. Tādēļ Brīvās tirdzniecības nolīguma noteikumi uz šo iepirkumu nav attiecināmi.

[8] Valsts iepirkuma nolīgums noslēgts starp Pasaules tirdzniecības organizācijas dalībvalstīm, un viena no līgumslēdzējām ir arī Eiropas Savienība (aptverot visas tās dalībvalstis). Nolīguma pārskatītā redakcija, uz kuras normām atsaucas pieteicēja un norādīts Brīvās tirdzniecības nolīgumā, attiecībā uz Korejas Republiku stājās spēkā tikai 2016.gada 14.janvārī (*nolīguma tekstu, tostarp sākotnējo redakciju, un informāciju par dalībniekiem sk. Pasaules tirdzniecības organizācijas interneta mājaslapā https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm*).

[9] Pieteicēja atsaucas uz pārskatītā Valsts iepirkuma nolīguma 8.panta 3.punkta „a" apakšpunktu. Tajā noteikts, ka, izvērtējot, vai pretendents ir izpildījis dalības nosacījumus, jāvērtē tā finansiālās iespējas un komerciālās un tehniskās spējas, ņemot vērā tā darbību gan līgumslēdzējas iestādes teritorijā, gan ārpus tās.

Līdzīga norma bija ietverta arī sākotnējā Valsts iepirkuma nolīguma redakcijā – nolīguma 8.panta „b" apakšpunktā, un ir jāvērtē, kā tas ietekmē šīs lietas izskatīšanu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 31.marta Direktīva 2004/18/EK, kas koordinē būvdarbu līgumu, piegāžu līgumu un pakalpojumu līgumu piešķiršanas procedūras, kura ieviesta Latvijā ar Publisko iepirkumu likumu, ir pieņemta, ievērojot Eiropas Savienības saistības, kas izriet no Valsts iepirkumu nolīguma (*sk. direktīvas preambulas septīto tēzi*). Direktīvas mērķis citstarp ir radīt vienādus noteikumus Savienības un trešo valstu (nolīguma dalībvalstu) komersantu dalībai iepirkumos. No tā var secināt, ka direktīvas 2.pantā un Publisko iepirkumu likuma 2.pantā ietvertais princips par vienlīdzīgu (nediskriminējošu) attieksmi pret visiem piegādātājiem būtībā jau pats par sevi prasa to ievērot attiecībā arī pret trešo valstu piegādātājiem.

Saskaņā ar Valsts iepirkumu nolīguma 8.panta „b" apakšpunktu piegādātāju dalībai var izvirzīt tikai tādus nosacījumus, kas ir būtiski, lai nodrošinātu uzņēmuma spēju izpildīt līgumu. Dalības nosacījumiem, tostarp attiecībā uz finansiālām garantijām, tehnisko kvalifikāciju, informāciju spēju pierādīšanai, kā arī kvalifikācijas pārbaudi, piegādātājam jābūt ne mazāk labvēlīgiem kā vietējiem piegādātājiem. Piegādātāja finansiālās, komerciālās un tehniskās spējas jāvērtē, balstoties gan uz piegādātāja globālo darbību, gan uz darbību līgumslēdzējas iestādes teritorijā, ņemot vērā tiesiskās attiecības starp piegādātāju organizācijām (*angļu val. – "[..] b) any conditions for participation in tendering procedures shall be limited to those which are essential to ensure the firm`s capability to fulfil the contract in question. Any conditions for participation required from suppliers, including financial guarantees, technical qualifications and information necessary for establishing the financial, commercial and technical capacity of suppliers, as well as the verification of qualifications, shall be no less favourable to suppliers of other Parties than to domestic suppliers and shall no discriminate among suppliers of other Parties. The financial, commercial and technical capacity of a supplier shall be judged on the basis both of that supplier`s global business activity in the territory of the procuring entity, taking due account of the legal relationship between the supply organizations [..].*").

No minētās normas neizriet, ka pasūtītājs vispār nedrīkst prasīt pieredzi konkrētā teritorijā. Ja šāda pieredze ir nozīmīga, lai nodrošinātu uzņēmuma spēju izpildīt konkrēto līgumu, tad nav pamata uzskatīt, ka pasūtītājam jāsamierinās ar *jebkādu* pieredzi. Valsts iepirkuma nolīgums ir vērsts uz iepirkuma

tirgus liberalizēšanu, bet nav pamata uzskatīt, ka tas nodrošināms, upurējot pasūtītāja vajadzības.

[10] Pieteicēja neizvirza konkrētus iebildumus pret tiesas vērtējumu strīdus prasības pamatotībai. Pieteicēja šīs prasības objektīvu nepieciešamību apšauba tādēļ, ka iepirkumā paredzēta vēl viena prasība, kurai atbilstošie pretendenti savukārt drīkst neatbilst strīdus prasībai (tātad tā varētu nebūt tik būtiska līguma izpildei, kā norāda pasūtītāja). Tomēr jāpatur parātā, ka abu alternatīvi izpildāmo prasību jēga ir pārliecināties, ka kandidātam ir kaut viena veida pieredze, kas nozīmīga kvalitatīvai līguma izpildei. Tas, ka kandidāta pieredze var atbilst vai nu vienai, vai otrai prasībai, nemazina jebkuras no šīm prasībām nozīmi iepirkuma līguma izpildē. Savukārt tas, vai prasības ir gana efektīvas pasūtītāja mērķu sasniegšanai, ņemot vērā to alternatīvo raksturu, nav tiesā pārbaudāms jautājums, tā ir paša pasūtītāja kompetence un atbildība.

Kā norāda pasūtītāja, iepirkumā ir piedalījušies arī tādi piegādātāji, kas nav no Eiropas Savienības, un to kvalifikācija atzīta par atbilstošu nolikuma prasībām. Tas nozīmē, ka strīdus prasību (kādas no tām) izpildīšana kandidātiem no citām valstīm arī faktiski ir iespējama, un tās principā neizslēdz ārvalstu kandidātu iespējas piedalīties iepirkumā.

[11] Pieteicēja iebilst pret spriedumā izdarīto secinājumu, ka pieteicēja pēdējo piecu gadu laikā nav izgatavojusi desmit vilcienu sastāvus, kuru virsbūves korpuss ir no alumīnija. Tiesa šo secinājumu izdarījusi, izlemjot procesuālu jautājumu, vai ir pamats noteikt sprieduma nekavējošu izpildi (proti, vērtējot pieteicējas atbilstību nolikuma prasībām vispār), līdz ar to, pat ja pieteicējas iebildumi pret šo secinājumu ir pamatoti, tas nekādi nevar ietekmēt sprieduma tiesiskumu pēc būtības.

[12] Apkopojot minēto, rajona tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet pieteicējas kasācijas sūdzība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 27.maija spriedumu, bet sabiedrības „Hyundai Rotem Company" kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese R.Vīduša

Tiesnese J.Briede

Tiesnese I.Skultāne